

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ
شماره ثبت ۲۳۷

دوره یازدهم سال اول
تاریخ چاپ

عادی

قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغات کشاورزی جمهوری اسلامی ایران

کمیسیون های ارجاعی

	اصلی:
	فرعی: -

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۴۹ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

اگرچه حفظ کاربری اراضی و باغات یک ضرورت است ولی ابهام و خलाهاى در قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغات، باعث شده است تا هم زمینه های تخلف از قانون و در نتیجه زمینه برای شکل گیری فساد فراهم شود و هم مشکلاتی برای روق و جهش تولید در بخشهای مختلف اقتصادی ایجاد کند. دریافت عوارض ورود به محدوده از زمین های در حال ورود به محدوده شهرها، همراه با عوارض تغییر کاربری از کشاورزی به غیرکشاورزی و نیز دریافت عوارض سهم خدمات و سهم زمین های وارده به محدوده برای تامین کوچه و خیابان در شهرها باعث می شود تا هزینه زیادی بر مالک زمین متقاضی ورود زمین به محدوده تحمیل شود. محاسبه عوارض تغییر کاربری بر مبنای ۸۰ درصد ارزش روز کاربری جدید توسط کارشناسان مختلف باعث می شود تا مبلغ این عوارض سلیقه ای محاسبه شده و زمینه برای شکل گیری فساد فراهم شود. برای حل این مشکلات این طرح تهیه شده است. عدم پیش بینی ساختار مناسب برای تسهیل در کارها و جلوگیری از تخلفات از دیگر مشکلات این قانون است. برای حل این مشکلات این طرح تهیه شده است.

لذا طرح ذیل تقدیم می‌شود:

جعفر قادری - سیدعلی یزدی خواه - غلامرضا نوری قزلجه - سیدمحمد مولوی - سیدمسعود خاتمی - علیرضا شهبازی - رحمت اله نوروزی - سیدجواد ساداتی نژاد - محمدتقی نقدعلی - احمدحسین فلاحی - سیدجواد حسینی کیا - بهروز محبی نجم آبادی - روح اله نجابت - محمدجواد عسکری - انور حبیب زاده بوکانی - صدیف بدری - محمدرضا احمدی - ابراهیم رضائی - فرهاد طهماسبی - مسلم صالحی - سیدمحمدرضا میرتاج الدینی - علی خضریان - علیرضا منادی سفیدان - جواد کریمی قدوسی - جعفر راستی - سیدکاظم موسوی - سیدموسی موسوی - سیدسلیمان ذاکر - غلامحسین کرمی - علی علی زاده - احمد محرم زاده یخفروزان - محمدصالح جوکار - سیدمحمود نبویان - محسن علیزاده - حسن نوروزی - رسول فرخی میکال - سیدامیرحسین قاضی زاده هاشمی - کمال علیپورخنکداری - بهزاد رحیمی - مهدی روشنفکر - روح اله ایزدخواه - حسین میرزائی - محمد باقری - سیدکاظم دلخوش اباتری - فرهاد بشیری - ذبیح الله اعظمی ساردوئی - سمیه محمودی - علی اکبر کریمی - نصراله پژمان فر

عنوان طرح:

قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغات کشاورزی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱ - به منظور حفظ کاربری اراضی کشاورزی شامل اراضی زراعی و باغها و اراضی تحت پوشش سایر فعالیت‌های بخش کشاورزی از قبیل دامداری، مرغداری، شیلاتی، گلخانه، صنایع تبدیلی و تکمیلی و استخرهای آب کشاورزی و نظایر آنها و تداوم بهره برداری و بهره‌وری از آنها، هرگونه تغییر کاربری اراضی مذکور واقع در حریم و خارج از حریم شهرها و شهرکها و همچنین محدوده طرح هادی روستاها، مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی و بنادر خشک خارج از محدوده شهرها و شهرکها، ممنوع بوده و جرم تلقی می‌شود. وزارت جهاد کشاورزی مکلف است اقدامات لازم و پیشگیرانه برای جلوگیری از تغییر کاربری و حفاظت از این اراضی را به عمل آورد. تمامی مراجع موضوع این ماده مکلفند با وزارت جهاد کشاورزی همکاری نمایند. تغییر کاربری در موارد خاص و ضروری، صرفاً با رعایت مفاد این قانون مجاز است.

مرجع تشخیص اراضی موضوع این ماده، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی کشور) است و مراجع قضائی و اداری موظفند حسب مورد قبل از صدور رای، اتخاذ تصمیم، هرگونه اقدام یا اظهار نظر و یا پاسخ استعلام در اراضی کشاورزی، نظر سازمان امور اراضی کشور یا واحدهای تابعه استانی یا شهرستانی آن را استعلام نمایند. نظر مذکور برای دستگاههای مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ / ۷ / ۱۸ مجلس شورای اسلامی و نیز نیروهای مسلح، شوراهای اسلامی شهر و روستا، شهرداری ها و دهیاری‌ها و تمامی نهادها و موسسات و بنیادهای تحت پوشش نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی، تمامی سازمانها، موسسات، بنیادها و نهادهای زیر نظر مقام معظم رهبری با کسب نظر ایشان، آستان های مقدس و متولیان موقوفات عام و خاص لازم الاجرا است و برای محاکم قضائی در حکم نظر کارشناس رسمی دادگستری است. در صورتی که اشخاص ذینفع نسبت به تشخیص معترض باشند، می توانند ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ نظر مذکور در دادگاه عمومی محل وقوع ملک، طرح دعوی نمایند. دادگاه موظف است خارج از نوبت به اعتراض رسیدگی و رأی صادر نماید. رای صادره قطعی و لازم الاجرا است.

سازمان امور اراضی کشور موظف است به منظور تعیین روش کلی و ایجاد وحدت رویه اجرائی، نظارت، ارزیابی عملکرد کمیسیون ها و مفاد این قانون، اقدامات لازم را به عمل آورد.

از تاریخ ابلاغ این قانون سطح تشکیلاتی استانی وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تایید می‌شود و سطح تشکیلاتی استانی سازمان امور اراضی کشور با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود وزارت جهاد کشاورزی با رویکرد تمرکز امور حاکمیتی زمین، به اداره کل ارتقا می‌یابد و کلیه کارکنان آن با رعایت قانون آیین دادرسی کیفری اعم از سطح استانی و شهرستانی، ضابطان خاص قضائی خواهند بود. همچنین تمامی ادارات کل و واحدهای وابسته و تابعه بخش کشاورزی در استانها با حفظ ساختار تشکیلات مصوب و اختیارات و وظایف قانونی، تحت نظارت رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان خواهند بود.

تبصره ۱ - تشخیص موارد خاص و ضروری تغییر کاربری اراضی کشاورزی به فعالیت‌های غیر کشاورزی در هر استان با رای موافق اکثریت مطلق کمیسیون مرکب از رئیس سازمان جهاد کشاورزی (رئیس کمیسیون)، مدیر کل امور اراضی (دبیر کمیسیون)، مدیر کل دفتر فنی استانداری، مدیر کل راه و شهرسازی، مدیر کل حفاظت محیط زیست، مدیر کل منابع طبیعی و نماینده رئیس کل دادگستری امکان پذیر می باشد. رئیس دستگاه صادره کننده مجوز فعالیت می تواند بدون حق رای در جلسات مذکور شرکت کند. در مناطق آزاد تجاری - صنعتی، مدیر منطقه آزاد جایگزین مدیر کل دفتر فنی استانداری استان ذی ربط می شود. همچنین در مواردی که موضوع مربوط به محدوده روستاها و مسکن روستایی است، مدیر کل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جایگزین مدیر کل راه و شهرسازی می شود.

دبیرخانه کمیسیون استان در اداره کل امور اراضی مستقر می باشد و این دبیرخانه موظف است پس از تکمیل پرونده مورد تقاضا و اعلام تکمیلی آن به متقاضی، استعلام های مورد نظر را مطابق ماده (۶) این قانون از طریق پنجره واحد الکترونیکی از دستگاههای اجرائی ذی ربط غیر عضو کمیسیون اخذ نماید. مسئولان دستگاههای اجرائی عضو کمیسیون موظفند نظر دستگاه متبوع خود را در جلسه کمیسیون ارائه و اعلام نمایند. کمیسیون موضوع این تبصره موظف است ظرف مدت بیست روز کاری پس از وصول پاسخ استعلام ها در مورد تقاضا اتخاذ تصمیم نموده و دبیرخانه، نتیجه را به صورت کتبی یا الکترونیکی به آدرس متقاضی ارسال کند. در صورت طرح تقاضا در کمیسیون مذکور و عدم اتخاذ تصمیم در مهلت مقرر، رئیس کمیسیون مکلف است با رعایت مفاد این قانون حداکثر ظرف مدت یک هفته اتخاذ تصمیم نماید و به اطلاع متقاضی برساند. در تصمیم گیری برای تغییر کاربری اراضی کشاورزی حریم شهرها و شهرکها، رعایت معیارهای زیست محیطی و ضوابط طرحهای توسعه و عمران شهری مصوب ضروری است.

تبصره ۲ - تغییر کاربری در مساحت های بیش از حد نصاب های تعیین شده، موضوع قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب ۱۳۸۵ / ۱۱ / ۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام، همچنین هرگونه تصمیم در مورد تغییر کاربری اراضی کشاورزی موضوع این ماده با مساحت بیش از یک هکتار در استان های تهران، البرز، گیلان، مازندران، گلستان و شهرستان مرکز سایر استانها، پس از تصویب در کمیسیون موضوع این تبصره باید به تایید کمیسیون تبصره (۷) این ماده برسد. صدور مجوز تغییر کاربری بیش از ۱۰ هکتار موضوع این تبصره باید پس از تصویب در کمیسیون های موضوع تبصره (۱) و (۷) این ماده، به تایید وزیر جهاد کشاورزی نیز برسد.

تبصره ۳ - تغییر کاربری جنگلها، نهالستانها، پارکها و ذخیره گاههای جنگلی، همچنین اراضی موسسات، مراکز و ایستگاههای تحقیقاتی کشاورزی و منابع طبیعی و ذخیره گاههای بخش کشاورزی و مناطق موضوع ماده (۱۶) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۸۵ / ۰۳ / ۲۸ در تمامی مناطق کشور و همچنین تغییر کاربری اراضی زراعی تجهیز و نوسازی و یک پارچه سازی شده، اراضی پایاب سدها و اراضی تحت پوشش شبکه های آبیاری و اراضی تحت پوشش شهرکهای کشاورزی و کشت و صنعت های کشاورزی و اراضی ملی یا دولتی که برای اجرای طرحها واگذار شده و حریم دریاها، دریاچه ها، رودخانه ها، تالابها و سایر حریم های قانونی، بجز در موارد استثنایی که هیات دولت تصویب میکند، ممنوع است. همچنین ضوابط و مفاد

این قانون با رعایت ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ / ۲ / ۱۱ به جز مواردی که در این قانون تصویب شده است، مشمول اراضی ملی شده موضوع قانون ملی شدن جنگلها مصوب ۱۳۴۱ / ۱۰ / ۲۷ نمی باشد.

تبصره ۴ - احداث دامداری، مرغداری، صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، تاسیسات مورد نیاز برای سامانه های آبیاری تحت فشار و سر چاهی و موتورخانه، پرورش آبزیان، تولیدات گلخانه ای و پرورش قارچ، زراعت چوب و صنایع بلافصل مرتبط با چوب، تاسیسات مورد نیاز واحدهای مکانیزاسیون کشاورزی، عملیات خاک ورزی، مستحذات حفاظتی، انبار و سردخانه محصولات کشاورزی، شهرک های کشاورزی، خدمات زیربنایی عشایری و سایر طرحهای بخش کشاورزی و طرحهای گردشگری کشاورزی و روستایی در اراضی کشاورزی و همچنین احداث استخرهای آبیاری و آب بندهای واقع در اراضی کشاورزی یا مجاور آن، مشروط به اخذ موافقت اصولی و پروانه تاسیس از مراجع ذی ربط و ارائه آن به اداره امور اراضی و با رعایت ضوابط زیست محیطی مجاز است و مشمول پرداخت عوارض تغییر کاربری نمی باشد.

تغییر کاربری و تبدیل این طرحها به طرح های غیرکشاورزی ممنوع است و در صورت تخلف و تغییر کاربری بدون اخذ مجوز، مشمول مجازاتهای مقرر در ماده (۳) قانون می باشد. دریافت هرگونه وجه و عوارض توسط هر فرد یا دستگاهی اعم از فرمانداریها و بخشداریها یا شوراهای اسلامی، شهرداران و یا دهیاران و تحت هر عنوان خارج از ضوابط این تبصره ممنوع است.

تبصره ۵ - الحاق و تغییر کاربری اراضی کشاورزی به محدوده شهرها، شهرکها، مناطق آزاد تجاری- صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی ممنوع است. در موارد خاص پس از تصویب در کمیسیون های تبصره (۱) و (۷) این ماده، حسب مورد به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران برای شهرها و شهرکها و شورای عالی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی برای مناطق آزاد و ویژه می رسد.

تبصره ۶- مسئولیت نظارت بر هرگونه تغییر کاربری اراضی کشاورزی به عهده وزیر جهاد کشاورزی است.

تبصره ۷- اعلام نظر در مورد برخی از تصمیمات کمیسیون موضوع تبصره (۱) این ماده که در برخی از مواد این قانون مشخص شده است و نیز رسیدگی به درخواست تجدید نظر در مورد تصمیمات کمیسیون صدرالذکر به عهده کمیسیونی به ریاست رئیس سازمان امور اراضی کشور و با عضویت رئیس سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور و معاونان ذیربط وزارتخانه های راه و شهرسازی، کشور، سازمان حفاظت محیط زیست، یکی از معاونین دادستان کل کشور و معاون دستگاه اجرائی ذی ربط حسب مورد و با رای موافق اکثریت مطلق اعضا است. درخواست تجدیدنظر برای آراء کمیسیون پس از ابلاغ تصمیم کمیسیون موضوع تبصره (۱) این ماده به متقاضی، حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ تصمیم کمیسیون به متقاضی، قابل تجدیدنظرخواهی توسط وی یا مراجع نظارتی وزارت جهاد کشاورزی یا سازمان حفاظت محیط زیست است. رسیدگی به این درخواست حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ثبت درخواست تجدیدنظر در دبیرخانه مرکزی، انجام می شود.

دبیرخانه کمیسیون در سازمان امور اراضی کشور مستقر است. تجدید نظر خواه یا وکیل قانونی می تواند حسب مورد و بدون حق رأی در جلسه مذکور شرکت کند. آرای صادره در این کمیسیون، حداکثر ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری می باشد.

ماده ۲- در مواردی که در اراضی کشاورزی طبق مفاد ماده (۱) این قانون، مجوز تغییر کاربری داده می شود، عوارضی به شرح ذیل تعلق می گیرد. این عوارض توسط کمیسیون ماده (۲۳) این قانون تعیین و به اداره کل امور اراضی استان اعلام می گردد:

الف - در استان های تهران، البرز، گیلان، مازندران، گلستان به استثنای محدوده طرح های هادی روستاهای این استانها و در حریم کلانشهرها و محدوده مناطق آزاد تجاری- صنعتی، عوارضی به میزان دو برابر مابه التفاوت قیمت روز اراضی مذکور با کاربری جدید و قیمت روز زمین در کاربری کشاورزی تعلق می گیرد.

ب- در حریم سایر شهرهای کشور عوارضی به میزان یک و نیم (۱ / ۵) برابر مابه التفاوت قیمت روز اراضی مذکور با احتساب کاربری جدید و کاربری کشاورزی تعلق می گیرد.

ج- در سایر مناطق، بجز موارد بندهای (الف) و (ب) این ماده معادل صد در صد (۱۰۰) درصد مابه التفاوت قیمت روز اراضی مذکور با احتساب کاربری جدید و کاربری کشاورزی تعلق می گیرد.

د- اراضی کشاورزی مورد نیاز برای احداث نواحی و شهرک های صنفی و صنعتی غیردولتی، معادن، مناطق ویژه اقتصادی غیردولتی و طرح های گردشگری و سایر طرح های اقتصادی و انتفاعی و خدمات عمومی غیردولتی، معادل پنجاه (۵۰) درصد مابه التفاوت قیمت روز اراضی مذکور با احتساب کاربری جدید و کاربری کشاورزی تعلق می گیرد.

تبصره ۱- احداث مساجد، حسینیه ها، حوزه های علمیه و مراکز عبادی اقلیت های دینی مصرح در قانون اساسی، کتابخانه ها، مراکز فرهنگی و فرهنگسراها، توسعه اماکن زیارتی، بیمارستانها، مدارس، دانشگاهها، مجتمع های ورزشی، هتل ها، آسایشگاه های سالمندان و مراکز نگهداری بیماران خاص، آرامستانها، تمامی طرح های واقع در مناطق توسعه نیافته (مصوب هیات وزیران)، مسکن برای سکونت دائم روستائیان مقیم با تایید بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان ذی ربط و طرح های اسکان عشایر در اراضی کشاورزی، زمینهای الحاقی به طرح های هادی روستایی و محدوده شهرها در صورت تصویب در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) این قانون از پرداخت عوارض موضوع این ماده معاف می باشند. مجریان طرح های موضوع این تبصره مکلفند قبل از تملک و اجرای طرح خود، مجوز تغییر کاربری را اخذ نمایند در غیر این صورت فعالیت آنها غیر مجاز محسوب و مشمول مجازاتهای مقرر در ماده (۳) این قانون خواهند شد.

طرح های تملک دارایی مصوب مجلس شورای اسلامی یا هیئت وزیران یا طرح های تملک دارایی استانی مصوب شورای برنامه ریزی و توسعه استانها با رعایت حفظ اراضی درجه (۱) کشاورزی و با اعلام سازمان برنامه و بودجه کشور و یا اداره کل مربوطه در استانها به سازمان امور اراضی کشور و یا ادارات کل تابعه در استانها، نیاز به اخذ مجوز تغییر کاربری نداشته و از پرداخت عوارض موضوع این ماده معاف هستند.

تبصره ۲- اداره کل امور اراضی استان مربوطه مکلف است بر اساس درخواست مالکان یا متصرفان قانونی اراضی کشاورزی و براساس دستورالعملی که توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ می گردد، متناسب با سطح اراضی و الگوی کشت و شرایط مناطق مختلف کشور و حداکثر در دو واحد مستقل و در مجموع ۵۰۰ متر مربع سطح اشغال و حداکثر سیصد متر مربع زیربنا و برای یکبار برای مالک یا متصرف قانونی و پس از تصویب در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) و دریافت عوارض موضوع این ماده مجوز تغییر کاربری مسکونی برای استفاده مالک، کارگران و کشاورزان و تاسیسات مورد نیاز را صادر نماید.

رعایت ضوابط احداث بنا و اخذ پروانه ساختمان از مراجع ذی ربط الزامی است. ساخت و ساز بدون اخذ مجوز یا بیش از مجوز صادر شده، تغییر کاربری غیرمجاز محسوب و با متخلفان برابر ماده (۳) این قانون برخورد می شود. دریافت هرگونه وجهی بجز عوارض موضوع این ماده و هزینه‌های مرتبط با اخذ پروانه های ساختمانی توسط هر فرد یا دستگاهی یا شوراها، شهرداری ها، بخشداریها و یا دهیارها و تحت هر عنوان خارج از ضوابط این تفسیر ممنوع است.

در صورت رعایت مفاد این تبصره، ارائه خدمات زیربنائی از قبیل آب، برق و گاز به این واحد ها بلامانع است. در صورت ارائه خدمات زیربنائی و یاصدور پروانه ساختمانی بدون رعایت مفاد این تبصره، با متخلف یا متخلفین دستگاههای اجرائی مربوط برابر مفاد تبصره (۲) ماده (۳) این قانون رفتار می شود.

تبصره ۳- اعتبار مجوز های تغییر کاربری اراضی کشاورزی موضوع این قانون حداکثر سه سال از زمان صدور مجوز است، در صورتی که پس از انقضای مهلت مذکور، بنا به تشخیص کمیسیون تبصره ۱ ماده ۱ عملیات اجرائی مجوز صادره کمتر از چهل (۴۰٪) درصد پیشرفت داشته باشد، مجوز صادره باطل و ادامه عملیات اجرائی منوط به اخذ مجوز مجدد و پرداخت مابه التفاوت عوارض پرداختی قبلی با عوارض جدید با احتساب قیمت روز با کاربری جدید می باشد.

در صورت انصراف متقاضی از مجوز صادره بابت تغییر کاربری و بهره برداری مجدد زراعی یا باغی اراضی موصوف، پس از تایید رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان، سازمان امور اراضی کشور موظف است عوارض تغییر کاربری واريز شده را حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ اعلام انصراف، طبق مقررات به متقاضی مسترد نماید. در این صورت سازمان امور اراضی تکلیفی برای جبران هزینه مستحقات بر روی زمین نخواهد داشت.

تبصره ۴- بازسازی، نوسازی و تجدید بنای مستحقات قبل از تاریخ ۳۱ /۰۳ /۱۳۷۴ و همچنین بناهای دارای مجوز از کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۳۱ /۰۳ /۱۳۷۴ و اصلاحیه بعدی آن و این قانون که در اراضی کشاورزی احداث شده اند، به همان مساحت و کاربری اولیه مشروط به پروانه از مراجع ذی ربط و بدون پرداخت عوارض بلامانع است. ارائه خدمات عمومی به این بناها توسط دستگاههای اجرائی ذی ربط مجاز است. نظارت بر اجرای صحیح این تبصره بر عهده اداره امور اراضی شهرستان ذی ربط است.

تبصره ۵- مالکان یا متصرفان قانونی باغهای موضوع این قانون براساس شیوه نامه ابلاغی از سوی وزیر جهاد کشاورزی و با رعایت قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی

مصوب ۲۱ / ۱۱ / ۱۳۸۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام می توانند اقدام به فنس، دیوار یا حصار کشی نمایند. در صورت عدم رعایت مفاد این تبصره متخلف مشمول مجازات مقرر در ماده (۳) این قانون می شود.

ماده ۳- تغییر کاربری غیر مجاز اراضی کشاورزی از قبیل ایجاد و احداث ابنیه و تاسیسات فعالیتهای غیر کشاورزی، گودبرداری وسیع، برداشتن یا افزودن انبوه شن و ماسه، خاک، نخاله های ساختمانی یا سایر اقداماتی که موجب تخریب گسترده بافت خاک می شود و همچنین صدور هرگونه مجوز یا پروانه ساخت و تامین و واگذاری خدمات و تاسیسات زیربنایی مربوط به آن مانند آب و شبکه فاضلاب، تلفن و گاز بدون اخذ مجوز از کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) این قانون و همچنین خشکاندن عمدی باغها، دپوی انبوه زباله اعم از خانگی، صنعتی و بیمارستانی، تغییر حقاب اراضی کشاورزی به کاربری های غیر کشاورزی، رهاسازی پساب های صنعتی، شهری و بیمارستانی، فنس کشی و دیوار کشی غیر قانونی، پی کنی، خاکبرداری و خاک ریزی، انواع محوطه سازی بیش از اندازه مندرج در مجوز صادره، قطعه بندی و تفکیک اراضی کشاورزی مغایر مفاد قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی اقتصادی مصوب ۲۱ / ۱ / ۱۳۸۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام، بر خلاف ضوابط و مقررات این قانون در اراضی کشاورزی ممنوع است و جرم محسوب می شود.

مرتکب یا مرتکبان جرایم مذکور موظفند حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از زمان اخطار کتبی اداره امور اراضی شهرستان یا یگان حفاظت اراضی کشاورزی (با رعایت ماده (۲۰) این قانون) یا نیروی انتظامی یا مرجع قضائی ذی ربط، وضعیت این اراضی را به حالت سابق اعاده نمایند. پس از انقضای مهلت مذکور مامورین امور اراضی یا یگان حفاظت اراضی کشاورزی مکلفند با حضور نماینده دادستان نسبت به جمع آوری آثار تغییر کاربری و اعاده به وضع سابق اقدام و مراتب را برای تعیین مجازات به مرجع قضائی ذی ربط اعلام نمایند. در صورتیکه مرتکب یا مرتکبان حداکثر ظرف مدت سه روز پس از دریافت اخطار اعتراض خود را نسبت به تشخیص مذکور به اداره امور اراضی محل وقوع اعلام نمایند، اداره امور اراضی ذیربط موظف است بلافاصله مراتب را جهت رسیدگی به مرجع قضایی محل وقوع اعلام نماید.

در این صورت اداره امور اراضی ذی ربط موظف است حداکثر ظرف مدت سه روز نسبت به توقف عملیات اجرائی مرتکب یا مرتکبان اقدام نماید. مرجع قضایی مکلف است ضمن رسیدگی به اعتراض مرتکب یا مرتکبان و شکایت اداره امور اراضی ذی ربط به طور همزمان و خارج از نوبت اقدام نماید و در صورت احراز ارتکاب جرم انتسابی، ضمن صدور حکم قلع و قمع و اعاده به وضع سابق، مرتکب یا مرتکبان را به پرداخت جزای نقدی معادل دو برابر بهای اراضی کشاورزی به قیمت روز زمین با کاربری جدید محکوم می نماید. در صورت تکرار جرم، علاوه بر تأمین هزینه های اعاده به وضعیت سابق، به مجازات تعزیری درجه (۶) محکوم می شوند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی محل موظف است در اجرای مفاد این ماده همکاری لازم را معمول دارد. در صورت عدم همکاری به موقع، فرمانده یگان و عوامل انتظامی ذی ربط با حکم مرجع قضائی ذیصلاح و حسب اعلام اداره امور اراضی شهرستان به جزای نقدی معادل خسارت وارده محکوم می شوند.

تبصره ۲- هر یک از مدیران، روسا، مسئولین و کارکنان دستگاهها، نهادها و شرکتها و موسسات و اشخاص مندرج در ماده (۱) این قانون که حسب اعلام اداره کل امور اراضی استان ذیربط در اجرای قانون تخطی یا تبانی نموده و اقدام به صدور مجوز کرده باشند، با حکم مرجع قضایی ضمن بطلان مجوزهای صادره به جزای نقدی معادل بهای اراضی به قیمت روز زمین با کاربری جدید محکوم می‌شوند. در صورت تکرار علاوه بر جریمه مذکور، متخلفان به انفصال دائم از خدمات دولتی یا عمومی محکوم خواهند شد. سردفتران متخلف نیز علاوه بر جزای نقدی مذکور به شش ماه حبس و محرومیت از سردفتری محکوم می‌شوند.

تبصره ۳- چنانچه در جریان رسیدگی قبل از صدور رای یا حکم، اراضی کشاورزی تغییر کاربری یافته از سوی متخلفان به حالت اولیه اعاده گردد، با اعلام اداره کل امور اراضی استان و ارائه تایید رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان به مرجع قضائی ذی ربط، رسیدگی متوقف و قرار موقوفی تعقیب صادر می‌شود.

تبصره ۴- در هر مورد که مجوزهای ساخت و ساز و تغییر کاربری اراضی کشاورزی موضوع این قانون توسط مرجع قضائی غیر قانونی تشخیص داده شود و مجوز صادره ابطال گردد و اجرای این قانون موجب بروز خسارت به مالکان مجوزها گردد، حسب درخواست ذینفع، مرجع صادر کننده مجوز غیر قانونی، موظف به جبران خسارت وارده به متضرر می‌باشد. مرجع مذکور مکلف است خسارت پرداخت شده را از فرد یا افراد مقصر مطالبه کند.

ماده ۴- با ابلاغ این قانون مستحذات فاقد مجوز وزارت جهاد کشاورزی در اراضی کشاورزی واقع در خارج از محدوده شهرها و شهرکها به شرح زیر تعیین تکلیف می‌گردند.

وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی کشور) مکلف است حداکثر ظرف مدت سه سال از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به پذیرش درخواست برای تعیین تکلیف این مستحذات اقدام نماید. در صورت عدم مراجعه مالکان یا متصرفان قانونی مستحذات در این مدت یا عدم تصویب در کمیسیون بند (الف) این ماده، مستحذات، غیر مجاز محسوب و مطابق ماده (۳) این قانون اقدام خواهد شد و تمامی دستگاههای اجرائی از جمله ارائه دهندگان خدمات زیربنایی، شهرداریها و دهیاریها حسب اعلام اداره امور اراضی شهرستان ذی ربط موظف به قطع خدمات و انشعاب و ابطال پروانه صادره می‌باشند.

الف) برای مالکان و صاحبان مستحذاتی که بنا به تشخیص کمیسیونی در هر شهرستان مرکب از مدیر جهاد کشاورزی، رئیس اداره امور اراضی، دادستان، رئیس اداره راه و شهرسازی و نماینده فرماندار، مستحذات خود را قبل از تاریخ ۳۱ / ۳ / ۱۳۷۴ احداث کرده اند، مشروط به آنکه ضوابط احداث بنا را رعایت نموده باشند، بدون اخذ عوارض تغییر کاربری موضوع این قانون، مجوز لازم توسط اداره امور اراضی شهرستان صادر می‌شود.

ب) برای مالکان و صاحبان مستحذاتی که بنا به تشخیص کمیسیون بند (الف) این ماده، مستحذات خود را از تاریخ ۳۱ / ۳ / ۱۳۷۴ تا ۱ / ۸ / ۱۳۸۵ احداث کرده اند مشروط بر آنکه ضوابط احداث بنا را

رعایت نموده باشند، با اخذ عوارض تغییر کاربری موضوع ماده (۲) این قانون مجوز لازم توسط اداره امور اراضی شهرستان صادر می‌شود.

ب) برای مالکان و صاحبان مستحدثاتی که بنا به تشخیص کمیسیون بند (الف) این ماده و تصویب در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) این قانون، مستحدثات خود را بعد از تاریخ ۱/۸/۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۹۳ احداث کرده اند، مشروط بر آنکه ضوابط احداث بنا را رعایت نموده باشند، با اخذ سه برابر عوارض تغییر کاربری موضوع ماده (۲) این قانون، مجوز لازم توسط اداره کل امور اراضی استان صادر می‌شود.

ت) برای مالکان و صاحبان مستحدثاتی که بنا به تشخیص کمیسیون بند (الف) این ماده، روستایی مقیم دائم روستا یا کانون اسکان عشایر تلقی می‌گردند و از تاریخ ۳۱/۳/۱۳۷۴ تا پایان سال ۱۳۹۳ احداث مستحدثات کرده اند، مشروط بر آنکه ضوابط احداث بنا را رعایت نموده باشند، با اخذ بیست (۲۰٪) درصد عوارض تغییر کاربری موضوع ماده (۲) این قانون، مجوز لازم توسط اداره امور اراضی شهرستان صادر می‌شود.

ث) وزارت جهاد کشاورزی مجاز است حداکثر تا دو سال پس از ابلاغ این قانون، نسبت به تعیین تکلیف حق بهره برداری یا حق انتفاع اراضی ملی و دولتی که فاقد ممنوعیت واگذاری بوده و بدون اخذ مجوز از وزارت جهاد کشاورزی تا پایان سال ۱۳۸۵ به باغ، زراعت چوب یا سایر فعالیت‌های بخش کشاورزی (به استثنای فعالیت‌های زراعی)، تبدیل شده و به تولید رسیده و در حال حاضر نیز به صورت باغ، زراعت چوب و یا سایر فعالیت‌های بخش کشاورزی تحت بهره‌برداری است، اعم از اینکه در مراجع قضایی مطرح شده یا نشده باشد، در صورت عدم احراز تداخل اراضی موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱/۲/۱۳۹۴ و با رعایت تبصره (۲) ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۴/۵/۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی با حفظ مالکیت دولت و دریافت حقوق دولتی معوقه براساس نظر هیئت تقویم و ارزیابی موضوع ماده (۲۳) این قانون و با عقد قرارداد اجاره به قیمت کارشناسی روز و رعایت قوانین مربوطه اقدام نماید. انتقال اسناد تغییر کاربری و تفکیک اراضی ممنوع است.

ج) مجازات موضوع این ماده قابل تعلیق و تخفیف نبوده و به جهت مستمر بودن آن مشمول مرور زمان نخواهد بود و عدم شناسایی مرتکب مانع رسیدگی و صدور حکم توسط مرجع قضایی و معافیت از کیفر نخواهد بود. طرح دعاوی کیفری راجع به حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها توسط سازمان امور اراضی و واحدهای تابعه در مراجع قضایی، از پرداخت هزینه‌های دادرسی معاف است.

تبصره ۱ - کمیسیونهای موضوع این ماده موظفند در تعیین تکلیف اینگونه مستحدثات، ضوابط زیست محیطی و حریم‌های قانونی را رعایت نمایند. همچنین در مواردی که تغییر کاربری انجام شده از نظر زیست محیطی ممنوعیت داشته و یا مستحدثات در بستر و حریم رودخانه‌ها، دریاها و دریاچه‌ها، خطوط انتقال نیرو، راه و راه آهن و سایر مستحدثاتی که دارای حریم بوده و تغییر کاربری آنها به موجب قانون تحت هیچ شرایطی مجاز نمی‌باشد، واقع شده باشد، از شمول مقررات این ماده مستثنی بوده و طبق قانون نسبت به قلع و قمع مستحدثات و اعاده وضع به حال سابق اقدام خواهد شد.

تبصره ۲- در تمامی موارد موضوع این ماده که مستحدثات در محدوده روستاها بوده یا مربوط به مسکن روستایی است، رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان ذی ربط جایگزین رئیس اداره راه و شهر سازی شهرستان در کمیسیون این ماده می شود.

ماده ۵- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است حداکثر ظرف مدت پنج سال از ابلاغ این قانون، براساس نقشه های کاربری اراضی کشاورزی که توسط سازمان امور اراضی کشور، تهیه و به سازمان مذکور ارسال می شود، نقشه حدنگاری (کاداستر) کاربری اراضی کشاورزی را با مقیاس حداقل یک بر پنج هزار (۱ / ۵۰۰۰) تهیه کند.

همچنین سازمان امور اراضی کشور مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور طی این مدت بر اساس عکس های هوایی سال ۱۳۴۶ یا قبل از آن، یا اسناد یا نسق های زراعی، نسبت به تعیین مساحت روستاها بر اساس طرح هادی مصوب و اراضی کشاورزی پس از رفع تداخلات موضوع ماده (۵۴) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱ / ۱۳۹۴ / ۲ مجلس شورای اسلامی اقدام نموده و نسبت به معرفی مالکان و یا متصرفان قانونی آنها به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، برای صدور اسناد اراضی کشاورزی با درج کاربری های مذکور در پرونده ثبتی آن به صورت خارج از نوبت اقدام نماید.

تبصره- صدور اسناد اراضی ملی و دولتی که برای اجرای طرح ها و فعالیت های بخش کشاورزی و با رعایت قوانین مربوط واگذار شده است بر اساس طرح های مصوب و با رعایت تبصره ۲ ماده ۹ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۲۴ / ۵ / ۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی برای اراضی واگذار شده قبل از تاریخ ۲۴ / ۵ / ۱۳۸۹ با درج کاربری کشاورزی پس از تایید در هیئت نظارت موضوع ماده ۳۳ قانون اصلاح قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳ / ۱۲ / ۱۳۹۰ و با دریافت حقوق دولتی موضوع ماده ۸۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۲۸ / ۱۲ / ۱۳۷۳ بلامانع است. هرگونه تفکیک و تغییر کاربری این اراضی ممنوع است. ضمانت اجرایی تفکیک و تغییر کاربری این اراضی وفق ماده ۳ این قانون می باشد.

ماده ۶- اداره ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی و سایر هیاتها و مراجع مربوط از جمله فرمانداری ها، بخشداری ها، شهرداری ها، دهیاری ها و دفاتر مشاورین املاک مکلفند قبل از صدور، اصلاح، تفکیک، افراز و تقسیم، اسناد اراضی کشاورزی و تعیین کاربری اراضی موضوع این قانون را از ادارات امور اراضی ذی ربط استعلام نموده و نظر اداره مذکور را دریافت نمایند. اداره امور اراضی ذی ربط مکلف است حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به استعلام دریافتی پاسخ دهد.

همچنین هرگونه اصلاح، تفکیک، افراز و انتقال اسناد مفروز اراضی کشاورزی به نحوی که این اسناد به کمتر از حد نصاب های تعیین شده موضوع ماده (۲) قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب ۲۱ / ۱۱ / ۱۳۸۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام منجر شود، ممنوع است. صدور اسناد اراضی کشاورزی موضوع این ماده به میزان مالکیت یا تصرفات قانونی مالکان یا متصرفان قانونی

آنها در صورتیکه بعد از تاریخ ۲۱ / ۱۱ / ۱۳۸۵ تفکیک نشده باشند، با تأیید اداره کل امور اراضی استان و با شرط درج کاربری کشاورزی و عدم تفکیک، بلامانع است.

در صورت عدم رعایت مفاد این تبصره و با اعتراض اداره امور اراضی ذی ربط، دادگاه ذیصلاح به صورت خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و مبادرت به صدور رای می نماید و این رای قطعی است.

مدیران، روسا، مسئولان و کارکنان مرتبط در صورت تخلف به شش ماه تا دو سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی و در صورت تکرار به انفصال دائم محکوم می شوند. همچنین سردفتران و دفتریاران دفاتر اسناد رسمی در صورت تخلف، به محرومیت شش ماه تا دو سال از فعالیت شغلی مرتبط و در صورت تکرار به ابطال مجوز دفتر از سوی مراجع قانونی ذی ربط محکوم می شوند.

احکام موضوع تبصره‌های (۱) و (۲) و (۴) ذیل ماده (۶) قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتي اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب سال ۲۰ / ۹ / ۱۳۹۰ مشمول مفاد این تفسیر نمی باشد.

تبصره - طرح خرید حقوق حفاظت از اراضی کشاورزی در مواقع فروش اراضی به قطعات خرد و کوچک توسط مالک به این قانون الحاق می شود و به موجب آن مالکین اراضی کشاورزی که به جهات موجه و قانونی قصد فروش اراضی خود را در قطعات خرد و کوچک دارند بموجب این طرح حقوق حفاظت از اراضی را به دولت پرداخت می نمایند. دولت مکلف است درآمد حاصله از اجرای این طرح را صرفاً در جهت یکپارچه سازی اراضی مستعد و پربازده صرف نماید. وزارت جهاد کشاورزی موظف است دستورالعمل اجرایی این طرح را ظرف مدت سه ماه تدوین و به هیات وزیران تقدیم نماید.

ماده ۷- از تاریخ ابلاغ این قانون:

الف- رئیس سازمان امور اراضی کشور و رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به عنوان عضو شورای عالی شهرسازی و معماری ایران به ترکیب این شورا اضافه می شوند.

ب) رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان و مدیرکل امور اراضی استان به عنوان عضو کمیسیون ماده (۵) قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در استان ها به ترکیب این کمیسیون اضافه می شوند.

پ) نمایندگان سازمان امور اراضی کشور و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به عنوان عضو کمیسیون ماده ۹۹ قانون شهرداری ها به ترکیب این کمیسیون اضافه می شوند.

ث) نمایندگان وزارت راه و شهرسازی و سازمان امور اراضی کشور به عنوان عضو کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری ها به ترکیب این کمیسیون اضافه می شوند.

تبصره ۱ - کمیسیون های مواد ۹۹ و ۱۰۰ قانون شهرداری ها موظفند در اتخاذ تصمیم برای پرونده های ساخت و ساز غیرمجاز در اراضی کشاورزی مطابق مفاد این قانون عمل نمایند.

تبصره ۲ - تمامی جرایم و درآمدهای کمیسیون‌های مواد ۹۹ و ۱۰۰ قانون شهرداری ها که برای ساخت و سازهای واقع در اراضی کشاورزی تعیین و وصول می‌شود، جزء درآمدهای بخش کشاورزی محسوب می‌شود و حسب مورد به خزانه‌داری کل کشور و خزانه استان واریز و طبق طرح های دارای ردیف در بودجه های سنواتی به مصرف می رسند. بیست (۲۰٪) درصد از درآمدهای موضوع این تبصره از محل کمیسیون ماده (۹۹) برای تهیه طرح های هادی و مسکن روستائی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان ذی ربط قرار می گیرد. همچنین بیست (۲۰٪) درصد از درآمدهای حاصل از کمیسیون ماده ۱۰۰ این تبصره برای مطالعات، کنترل، نظارت و تحقق پذیری طرحهای توسعه و عمران در اختیار دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران قرار می‌گیرد. مابقی درآمدهای موضوع این تبصره طبق ماده (۲۴) این قانون عمل خواهد شد.

ماده ۸- کمیسیون تبصره ۱ ماده ۱ این قانون برای تشخیص ضرورت تغییر کاربری اراضی کشاورزی بجز اعلام نظر دستگاه‌های عضو در جلسات کمیسیون، موظف است از دستگاه های شرکتهای تابعه وزارت نیرو حسب مورد (در خصوص وضعیت آب و برق مربوط به طرح)، ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح (در خصوص درخواست‌های نیروهای مسلح و مناطق مرزی)، دستگاه اجرایی ذی ربط (در خصوص ضوابط، استانداردها و مجوزهای قانونی و رعایت حرائم قانونی) استعلام نماید. دستگاه‌های مذکور موظفند حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به استعلام درخواستی پاسخ دهند.

در صورت عدم ارائه پاسخ در مهلت مقرر، کمیسیون می‌تواند رأساً تصمیم مقتضی را اتخاذ نماید. در این صورت مسئول و کارکنان مرتبط دستگاهی که پاسخ استعلام را در مهلت مقرر اعلام ننموده است، مشمول مجازات مقرر در تبصره ۲ ماده ۳ قانون می‌شوند.

ماده ۹- به منظور حمایت، حفظ، توسعه و تداوم کاربری اراضی کشاورزی واقع در محدوده شهرها، شهرک‌ها و مناطق آزاد تجاری- صنعتی، مدیران مناطق مذکور و شهرداری‌ها موظفند برابر هزینه‌های نگهداری فضای سبز مشابه، تسهیلات و خدمات شهری با کمک مالی را در اختیار مالکان این اراضی و باغها قرار دهند.

تبصره ۱- در صورتی که در طرحهای جامع شهری، ملک یا املاکی دارای کاربری فضای سبز یا پارک و بوستان یا باغ می‌شوند، شهرداری‌ها و دستگاههای متولی موظفند نسبت به خرید و معاوضه آن بر اساس قیمت روز کاربری قبلی اقدام نمایند.

تبصره ۲- شهرداری‌ها موظفند تمامی درختان دارای استفاده عمومی که در محدوده شهر خود واقع می‌شوند و قطری بالای پنج سانتی متر دارند را شناسایی و شناسنامه‌دار نموده و نسبت به اجرای برنامه های نگهداری و حفاظت از این درختان اقدام نمایند. همچنین در صورت مشارکت شهروندان یا توافق با شهرداری در نگهداری و حفاظت از این درختان، شهرداری موظف است سالانه هزینه نگهداری و حفاظت این درختان را پرداخت نماید.

تبصره ۳- تمامی دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱) این قانون و شرکتهای و موسسات تحت پوشش دستگاههای اجرائی و نظامی، انتظامی و امنیتی و تمامی شرکتهای که حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام آنها متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی می باشد، موظفند باغ ها و فضای سبز تحت تصرف مالکیت خود در

محدوده و حریم شهرها و شهرک‌ها را براساس ضوابط اعلامی وزارت جهاد کشاورزی حفظ و نگهداری نمایند. تغییر کاربری اراضی به هر شکل و میزان صرفاً با رعایت مفاد این قانون مجاز است. انتقال مالکیت باغ‌ها و فضای سبز موضوع این تبصره منحصراً با درج کاربری آنها امکان‌پذیر است.

تبصره ۴ - شهرداران در محدوده شهرها و شهرک‌ها و دهیاران در محدوده روستاها موظفند از هرگونه تغییر کاربری اراضی کشاورزی، بوستانها، فضای سبز جلوگیری نموده و ضمن اقدام بموقع برای توقف تغییر کاربری و جمع‌آوری آثار آن، مراتب را برای تعقیب متخلف مطابق مواد ۳ و ۱۰ این قانون حسب مورد به مرجع قضائی معرفی و گزارش آن را به اداره امور اراضی و اداره راه و شهرسازی ذی ربط ارسال نمایند.

ماده ۱۰ - قطع درختان مثمر در باغهای واقع در خارج از محدوده شهرها و شهرک‌ها، مستلزم اخذ مجوز از مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان ذی ربط است. اشخاصی که بدون اخذ مجوز مبادرت به قطع یا خشکانیدن این درختان بدون عذر موجه نمایند و موجب تخریب باغ شوند، در صورتی که سن درخت کمتر از سه سال باشد، به ازای هر اصله درخت محکوم به پانزده میلیون ریال و اگر سن آن بالای سه سال باشد، به ازای هر اصله درخت یکصد میلیون ریال جریمه می‌شود.

در صورتی که قطع درخت بیش از پنجاه اصل باشد علاوه بر جزای نقدی یاد شده، مرتکب به مجازات تعزیری درجه (۶) محکوم می‌شود. تعیین سن و قطر درختان بر عهده وزارت جهاد کشاورزی است. نرخهای مذکور هر سه سال یکبار بر اساس نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران توسط وزارت جهاد کشاورزی تعدیل می‌گردد.

مفاد این ماده مواردی را که با درخواست مالکان و متصرفان قانونی باغها و موافقت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان ذی ربط منجر به نوسازی باغ یا جایگزینی درختان می‌شود، را شامل نمی‌شود. در صدور مجوزهای این ماده اخذ هرگونه وجهی ممنوع است.

تبصره - قطع درختان غیر مثمر، تابع قانون حفاظت و بهره‌برداری جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ / ۵ / ۲۵ و اصلاحیه‌های بعدی آن است.

ماده ۱۱ - وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی کشور) مکلف است حداکثر ظرف مدت پنج سال از تاریخ ابلاغ این قانون پوشش نظارتی و حفاظتی اراضی کشاورزی کشور را با تامین امکانات، تجهیزات و استفاده از فناوری‌های نوین و پایش مستمر به صددرصد ارتقا دهد.

تبصره ۱ - مسئول آمایش اراضی کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی کشور) است.

وزارت راه و شهرسازی، سازمان برنامه و بودجه کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی ربط مکلفند همکاری لازم را در اجرای آمایش اراضی کشاورزی معمول دارند.

تبصره ۲ - وزارت راه و شهرسازی، سازمان نقشه برداری کشور و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح مکلفند نقشه ها، تصاویر ماهواره ای و عکس های هوایی موجود را با رعایت ضوابط امنیتی و همچنین ماده (۱۰) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۲ / ۱۱ / ۱۳۹۳ به وزارت جهاد کشاورزی تحویل دهند.

ماده ۱۲ - رسیدگی و صدور حکم در پرونده های در جریان رسیدگی در مراجع قضائی بر اساس قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۳۱ / ۳ / ۱۳۷۴ و اصلاحیه مصوب سال ۱ / ۸ / ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی حسب مورد از تاریخ ابلاغ این قانون، براساس مفاد این قانون صورت می پذیرد. همچنین دارندگان مجوز موضوع تبصره ۱ و ۴ ماده ۱ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۱ / ۸ / ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی موظفند حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به اجرای موضوع مجوز مربوطه اقدام نمایند. پس از انقضای این مهلت، برابر مفاد این قانون با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۱۳ - وزارت جهاد کشاورزی مجاز است حداکثر پنجاه (۵۰٪) درصد امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری را علاوه بر امتیازات متعلقه، برای جبران زحمات و مخاطرات اجرای این قانون، برای کارکنان مرتبط در بودجه مصوب سالانه منظور و پرداخت نماید.

همچنین وزارت جهاد کشاورزی مجاز است براساس دستورالعملی که توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ می شود، به اعضای کمیسیونها و دبیرخانه های موضوع این قانون حق الزحمه پرداخت نماید. این حق الزحمه در هر ماه نباید از یک دهم حقوق و مزایای مستمر آنان بیشتر باشد.

ماده ۱۴ - وزارت جهاد کشاورزی مجاز است بر اساس دستورالعملی که توسط وزیر جهاد کشاورزی ابلاغ می شود، برای اشخاصی که اراضی زراعی و باغی تحت مالکیت و تصرف خود را در حریم شهرها و مناطق در معرض خطر و بحرانی حفظ نموده و بهره برداری کشاورزی می نمایند و کشاورزان و مالکانی که نسبت به جمعیت اراضی کشاورزی اقدام کنند، مشوق های حمایتی از قبیل بیمه محصولات کشاورزی، حمایت های خدمات زیربنایی، تأمین بخشی از سود تسهیلات بانکی اعطا نماید.

تبصره - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است بر اساس شرایط اقلیمی و منابع آبی، برنامه های الگوی کشت تهیه و محدودیتهایی را در زمینه نوع کشت، نحوه آبیاری، شیوه های آماده سازی خاک و نحوه کشت اعمال و سیاستهای مناسب را اتخاذ و اجرا نماید.

ماده ۱۵ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، نشریات و سایر رسانه ها و مراجع ذی ربط موظفند قبل از درج هرگونه آگهی تبلیغاتی درباره ساخت و ساز، تفکیک و افراز و تقسیم و فروش اراضی کشاورزی در محدوده اراضی ملی، مجوز قانونی مربوط را مطالبه و تصویر آن را در سوابق نگهداری نمایند. تخلف از مفاد این ماده مستوجب مجازات جزای نقدی درجه (۵) خواهد بود و در صورت تکرار جرم علاوه بر پرداخت جزای نقدی، نشریه یا رسانه متخلف با حکم مرجع قضائی به مدت سه ماه توقیف می شود. صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران از حکم توقیف مستثنی است.

ماده ۱۶ - سازمان امور اراضی کشور موظف است سامانه پنجره واحد مدیریت درخواست های مجوز تغییر کاربری اراضی کشاورزی را ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این قانون راه اندازی کند. پس از راه اندازی سامانه موضوع این ماده انجام هر یک از مراحل فرآیند بررسی تغییر کاربری از جمله دریافت تقاضای تغییر کاربری و اعطای هر گونه مجوز خارج از این سامانه تخلف محسوب می شود و متخلف یا متخلفان با حکم مرجع قضائی به جزای نقدی درجه (۶) محکوم می شوند.

ماده ۱۷ - با هدف حفظ کاربری اراضی کشاورزی، وسعت حریم شهرها بجز تهران و شهرهای مراکز استانها براساس شرایط جغرافیایی و نرخ رشد جمعیت، حداکثر تا سه برابر مساحت محدوده هر شهر و با رعایت عدم تداخل با مناطق موضوع ماده ۱۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸، تعیین می شود و به تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران می رسد. در مواردی که قبل از تصویب این قانون مساحت حریم شهرها بیش از سه برابر تعیین شده باشد، وزارت راه و شهرسازی مکلف است حداکثر ظرف مدت سه سال از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به اصلاح آن اقدام کند.

حریم شهر تهران و شهرهای مراکز استانها با رویکرد حفظ اراضی کشاورزی و منابع طبیعی و بر اساس طرح جامع شهری به تصویب شورای عالی معماری و شهرسازی ایران می رسد.

تبصره - طرحهای مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در تعیین کاربری اراضی محدوده شهرها و شهرکها برای طرحهای جامع توسعه و عمران شهری برای تمامی دستگاههای موضوع ماده (۱) این قانون لازم الاجرا است.

در صورت تخلف از آن متخلف یا متخلفین به مجازاتهای مقرر در تبصره ۲ ماده ۳ این قانون محکوم می شوند.

ماده ۱۸ - اراضی جنگلی جلگه‌ای شمال موضوع مواد اصلاحی ۳۱ تا ۳۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ موسوم به اراضی ده هکتاری شمال که به منظور اجرای طرحهای کشاورزی واگذار شده‌اند و مالکیت آن به اشخاص درخواست کننده منتقل شده است، بر اساس ماده (۱) این قانون، اراضی با کاربری کشاورزی تعیین شده و مشمول احکام این قانون می باشد.

تغییر کاربری این اراضی منوط به اخذ نظر موافق سازمان جنگلها، مراتع و ابخیزداری کشور است.

ماده ۱۹ - وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی) موظف است با روشهای مناسب نسبت به اطلاع رسانی و ترویج کامل مفاد این قانون برای تمامی مناطق کشور اقدام و از کارشناسان جهاد کشاورزی که مسئول ترویج در پهنه های کشاورزی هستند، استفاده نماید. مروجان مکلفند با اطلاع رسانی به موقع در اراضی تحت نظر خود، عرصه کشاورزی را از هر گونه تغییر کاربری حفظ نمایند.

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به اطلاع رسانی این قانون در شبکه های مختلف صدا و سیما اعم از ملی و استانی اقدام کند.

ماده ۲۰- به منظور حفاظت و پیشگیری از تغییر کاربری اراضی کشاورزی و اجرای تکالیف مقرر در این قانون، وزارت جهاد کشاورزی مجاز است با هماهنگی ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح، نسبت به تشکیل یگان حفاظت از اراضی کشاورزی با مسئولیت سازمان امور اراضی کشور اقدام کند.

تبصره - یگان حفاظت اراضی کشاورزی یا ماموران جهاد کشاورزی که در اجرای قانون انجام وظیفه می کنند در حیطة وظایف محوله، ضابط دادگستری محسوب می شوند.

ماده ۲۱ - به منظور استفاده بهینه از منابع آب و خاک کشور و حفظ محیط زیست و توسعه پایدار، وزارت جهاد کشاورزی مکلف است در هنگام اعطای مجوزهای موضوع این قانون و واگذاری اراضی، اولویتهای زیر را رعایت نماید:

الف) در بخش کشاورزی در واگذاری اراضی، تغییر کاربری و احداث باغها، اولویت با گیاهان داروئی، شهرکهای کشاورزی، کشت متراکم و احداث گلخانه، پرورش آبزیان و تاسیسات ساحلی پرورش ماهی در قفس، زراعت چوب و صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی است.

ب) در بخش صنعت و معدن، اولویت واگذاری و تغییر کاربری با ایجاد نواحی و شهرکهای صنعتی با اولویت استقرار صنایع روستائی و صنایع تبدیلی و فرآوری معادن است.

پ) در بخش خدمات، اولویت واگذاری و تغییر کاربری برای احداث هتل، فعالیت های گردشگری و خدمات رفاهی بین راهی است.

ماده ۲۲- تعیین محدوده روستاهای فاقد طرح و همچنین الحاق اراضی کشاورزی برای توسعه آتی روستاها برعهده کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) این قانون است. در مورد مناطق چهارگانه محیط زیست، تامین مناطق جایگزین متناسب با عنوان منطقه ذی ربط، بعهده مجری می باشد. الحاق اراضی کشاورزی غیردولتی، ملی و یا دولتی مجاور روستاها در قالب الحاق به محدوده و یا بازنگری طرح هادی پس از تصویب آن در کمیسیون مذکور مجاز است. اراضی دولتی و یا ملی برای اجرای طرحهای مصوب و کاربری تعیین شده در طرح، در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار می گیرد.

تهیه و تصویب طرحهای هادی روستاهای واقع در حریم شهرها، مستلزم رعایت ضوابط طرح جامع شهر مربوطه است. در این صورت شهردار یا نماینده تامالاختیار شهردار، عضو مرجع تصویب طرح هادی روستاها است.

تبصره- تغییر کاربری اراضی کشاورزی واقع در محدوده طرح هادی مصوب روستاها برای مسکن روستائیان مقیم دائم با تایید بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان باید توسط کمیسیون متناظر کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) این قانون به تصویب برسد.

ماده ۲۳- تقویم و ارزیابی عوارض و جرایم موضوع این قانون در مواردی که در متن قانون تصریح نشده باشد، در هر استان به عهده کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی، استانداری، اداره کل امور اراضی، اداره کل امور اقتصادی و دارایی و یک نفر کارشناس رسمی دادگستری در امور زمین به انتخاب رئیس کل دادگستری استان با رعایت قیمت‌های روز تعیین شده موضوع ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم (اصلاحیه سال ۱۳۹۴) تعیین میشود. مسئولیت هر گونه فساد یا تبانی یا گزارش خلاف واقع بر عهده تمامی اعضای کمیسیون است و در صورت کشف آن، برابر مفاد تبصره ۲ ماده ۳ عمل خواهد شد.

ماده ۲۴ - دولت موظف است صددرصد درآمد عوارض و جرایم وصولی موضوع این قانون را پس از واریز به خزانه داری کل کشور، برای اجرای احکام این قانون و تامین ماشین آلات، تجهیزات و امکانات، پرداخت هزینه های کارشناسی، بیمه، اجرای طرحهای زیربنایی از قبیل تجهیز و نوسازی، یکپارچه سازی و تجمیع اراضی کشاورزی، پایش، رفع تداخلات و سنددار کردن اراضی کشاورزی در بودجه سالانه سازمان امور اراضی و دستگاههای ذیربط تعیین شده در این قانون منظور و طبق موافقتنامه تخصیص دهد. این اعتبارات صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود.

ماده ۲۵- وزیر جهاد کشاورزی مکلف است گزارش رسمی و کتبی عملکرد اجرائی و نظارتی این قانون را سالانه به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارائه و پس از بررسی آن در کمیسیون مذکور، آن را از طریق رسانه‌های جمعی به اطلاع عموم برساند.

ماده ۲۶- با تصویب این قانون تمام قوانین مغایر با این قانون از جمله قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۳۱/۳/۱۳۷۴ و اصلاحیه ۱/۸/۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی و ماده (۷۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۲۸/۱۲/۱۳۷۳ لغو میگردد.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب

۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح:

قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغات کشاورزی جمهوری اسلامی ایران تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین، تنقیح و اصلاح قوانین و مقررات

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل

به شرح زیر تقدیم می شود:

- ۱- سابقه تقدیم:** ماده ۱۳۰ قبلاً تقدیم نگردیده است
- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در
- کمیسیون صحن
- (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک با:
- با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
- پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی
- با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان
- مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد می باشد

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

- رعایت شده است.
- رعایت شده است (با نظر کارشناسی)
- رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.
- در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی)

الف- ماده ۱۳۱-

- اول- حداقل امضا لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد
- دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد
- سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد
- چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۳۸-

- طرح تقدیمی دارای یک موضوع بیش از یک موضوع
- است و پیشنهاد آن به عنوان مواد متعدد ماده واحده
- مواجهه با ایراد نمی باشد. می باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ :

اول: از نظر قانون اساسی؛

- طرح تقدیمی با قانون اساسی به طور کلی مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

- طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

- طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
- دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

- الف- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
- نشده است. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.
- ب- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود
- می شود
- و نیاز به ۲/۳ رای نمایندگان ندارد.
- دارد.

تعداد ..... برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

- ۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
- دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- در رابطه با طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی: ۱- عنوان مطول و خلاف اصل ایجاز است، همچنین جامعیت لازم نسبت به تمامی مواد طرح را ندارد. زیرا ماده (۹) راجع به فضاهای سبز شهری است که در عنوان نمی‌گنجد.
- ۲- مواد طرح بخصوص مواد (۱)، (۳) و (۶) بسیار مطول هستند. مطابق اصول نگارش متون قانونی هر ماده باید دربردارنده یک موضوع باشد.
- ۳- تبصره اصولاً مبین استثنائات وارد بر حکم است اما در این طرح بیشتر تبصره‌ها دارای حکم مستقلی هستند که باید به صورت مواد جداگانه ذکر شوند.
- ۴- لازم است عبارت «از تاریخ ابلاغ این قانون» در ماده (۱)، تبصره ماده (۷)، صدر و بند «ث» ماده (۴)، مواد (۵)، (۱۱)، (۱۲)، (۱۳)، (۱۶) و (۱۷) حذف شود، زیرا مطابق قاعده عمومی مندرج در ماده (۲) قانون مدنی آثار قانون پس از لازم الاجراء شدن جاری خواهد شد و نیازی به ذکر آن نمی‌باشد.
- ۵- لازم است در نامگذاری بندهای مواد دقت و اصلاح صورت گیرد و شیوه یکسانی اتخاذ شود. در طرح گاهی از حروف ابجد (ماده ۲) و گاهی از حروف الفبا (ماده ۴) استفاده شده است. همچنین در ماده (۴) دو بار از بند «ب» استفاده شده است.
- ۶- با توجه به اینکه هدف، فلسفه و ضرورت تقنین در مقدمه توجیهی ذکر می‌شود، لذا عبارت «به منظور» تا «تجاری-صنعتی» مذکور در ماده (۹)، عبارت «برای جبران زحمات و مخاطرات اجرای این قانون» در ماده (۱۳)، عبارت «با هدف حفظ کاربری اراضی کشاورزی» در ماده (۱۷)، عبارت «به منظور» تا «در این قانون» در ماده (۲۰) و عبارت «به منظور» تا «توسعه پایدار» در ماده (۲۱) باید حذف شوند.
- ۷- حکم ماده (۱) درخصوص ممنوعیت و جرم اعلام کردن برخی اعمال، بسیار کلی و بلافایده است. در مواد آتی جرائم و اعمال ممنوع به تفصیل ذکر شده‌اند و نیازی به این کلی‌گویی نمی‌باشد.
- ۸- در تبصره (۳) ماده (۱) عبارت «لایحه قانونی ملی کردن جنگلها» جایگزین عبارت «قانون ملی شدن جنگلها» شود. همچنین در تبصره (۴) این ماده به‌کارگیری کلمه «مکانیاسیون» و در ماده (۳) کلمه «دپو» خلاف اصل پانزدهم (۱۵) قانون اساسی است و باید از کلمات جایگزین فارسی استفاده شود.
- ۹- مقصود از عبارت «این تفسیر» مذکور در تبصره (۲) ماده (۲) و بند آخر ماده (۶) روشن نیست؛ زیرا استفاده از عنوان «تفسیر» مقام و جایگاه متفاوتی دارد.
- ۱۰- در تبصره (۱) ماده (۲) قبل از عبارت «قانون اساسی» عبارت «اصل سیزدهم» ذکر شود.
- ۱۱- بعد از عبارت «درجه شش» در انتهای ماده (۳) عبارت «موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱» ذکر شود. همچنین مناسب است شیوه بیان مجازات تبصره (۲) این ماده نیز به همین ترتیب باشد تا یکسان‌نویسی رعایت گردد.
- ۱۲- عبارت «۲۴/۵/۱۳۸۹» مذکور در بند «ث» ماده (۴) به «۲۳/۴/۱۳۸۹» اصلاح و عبارت «مجلس شورای اسلامی» از این بند و بند دوم ماده (۵)، تبصره آن و ماده (۱۲) حذف شود.
- ۱۳- ماده (۷) طرح در تمامی بندها موجب اصلاح قوانین دیگر می‌شود که خلاف سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای

اسلامی مبنی بر عدم اصلاح یک قانون ضمن قانون دیگر است.

۱۴- در بندهای «پ» و «ث» ماده (۷) و تبصره آن عبارت «قانون شهرداری‌ها» به عبارت «قانون شهرداری» اصلاح شود.

۱۵- در تبصره ماده (۱۰) کلمه «کشور» حذف شود.

۱۶- عبارت «اصلاحیه سال ۱۳۹۴» مندرج در ماده (۲۳) به «اصلاحی ۳۱/۴/۱۳۹۴» اصلاح شود.

۱۷- عبارت «تمام قوانین مغایر با این قانون لغو می‌گردد» در ماده (۲۶) خلاف سیاست‌های تنقیحی مجلس شورای اسلامی

است و باید تمامی قوانین به صراحت درج گردند.

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین، تصحیح و انتشار قوانین و مقررات

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱. در اجرای بند (۱):

- الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.
- ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲. در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع

- لازم است.
- لازم نیست.

تعداد ..... برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل اسناد و تنقیح قوانین

منقح ۱۳۹۷/۹/۱۱ مصوب: ۱۳۹۴/۰۲/۰۱

بخش های قانون: ماده ۵۴***ماده ۵۴-تبصره

عنوان قانون: قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۴ مصوب: ۱۳۶۶/۱۲/۰۳

بخش های قانون: باب سوم-فصل اول-ماده ۶۴***باب سوم-فصل اول-ماده ۶۴-ب***باب سوم-فصل اول-ماده ۶۴-ب-تبصره ۱***باب سوم-فصل اول-ماده ۶۴-ب-تبصره ۲***باب سوم-فصل اول-ماده ۶۴-ب-تبصره ۳

عنوان قانون: قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب --منقح ۱۳۹۶/۱۱/۵ مصوب: ۱۳۹۵/۱۱/۱۰

بخش های قانون: ماده ۶۵***ماده ۶۵-الف

عنوان قانون: قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور مصوب ۱۳۹۳/۱۱/۱۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۱۴ مصوب: ۱۳۹۳/۱۱/۱۲

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۲۳ مصوب: ۱۳۴۶/۰۵/۲۵

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۲۴ مصوب: ۱۳۷۴/۰۳/۳۱

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۲۵ مصوب: ۱۳۷۳/۱۲/۲۸

بخش های قانون: ماده ۷۷***ماده ۸۴***ماده ۸۴-ردیف ۱***ماده ۸۴-ردیف ۲***ماده ۸۴-ردیف ۳***ماده ۸۴-ردیف ۴***ماده ۸۴-ردیف ۵-تبصره ۱***ماده ۸۴-ردیف ۵-تبصره ۲***ماده ۸۴-ردیف ۵-تبصره ۳-استفساریه ۲۰/۹/۱۳۷۵-ماده ۸۴-ردیف ۵-تبصره ۲-نظر مجلس

عنوان قانون: قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۲۵ مصوب: ۱۳۷۲/۰۶/۰۷

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست -- منقح ۱۳۹۶/۱۲/۲۸ مصوب: ۱۳۵۳/۰۳/۲۸

بخش های قانون: ماده ۱۶** ماده ۱۶- تبصره ۱** ماده ۱۶- تبصره ۲

عنوان قانون: قانون دفاتر اسناد رسمی و کانون سردفتران و دفتریاران مصوب ۱۳۵۴/۰۴/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی -- منقح ۱۳۹۷/۱/۲۹ مصوب: ۱۳۵۴/۰۴/۲۵

بخش های قانون: فصل چهارم** فصل چهارم- ماده ۳۲** فصل چهارم- ماده ۳۳** فصل چهارم- ماده ۳۴** فصل چهارم- ماده ۳۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- الف** فصل چهارم- ماده ۳۵- الف- ردیف ۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- الف- ردیف ۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- الف- ردیف ۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۶** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۷** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۸** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۹** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۰** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۴** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۶** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۷** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۸** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۱۹** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۰** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۴** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۶** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۷** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۸** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۲۹** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۰** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۴** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۶** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۷** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۸** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۳۹** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۰** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۱** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۲** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۳** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۴** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۵** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۶** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۷** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۸** فصل چهارم- ماده ۳۵- ب- ردیف ۴۹

عنوان قانون: قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی مصوب ۱۳۸۹/۰۴/۲۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی -- منقح ۱۳۹۷/۴/۳ مصوب: ۱۳۸۹/۰۴/۲۳

بخش های قانون: ماده ۹** ماده ۹- تبصره ۲

عنوان قانون: قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۰۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی -- منقح ۱۳۹۷/۸/۲۹ مصوب: ۱۳۹۲/۰۲/۰۱

بخش های قانون: کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹** کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹- تبصره ۱** کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹- تبصره ۲** کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹- تبصره ۳** کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹- تبصره ۴** کتاب اول- بخش دوم- فصل اول- ماده ۱۹- تبصره ۵

عنوان قانون: قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی == منقح ۱۳۹۷/۱۱/۶ مصوب: ۱۳۸۴/۰۹/۰۵

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: لایحه قانونی ملی کردن جنگلها مصوب ۱۳۴۱/۱۰/۲۷ == منقح ۱۳۹۹/۵/۲۲ مصوب: ۱۳۴۱/۱۰/۲۷

بخش های قانون: همه متن

عنوان قانون: قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ == منقح ۱۳۹۹/۵/۲۲ مصوب: ۱۳۵۱/۱۲/۲۲

بخش های قانون: ماده ۵**ماده ۵-تبصره ۱**ماده ۵-تبصره ۲**ماده ۵-تبصره ۳**ماده ۵-تبصره ۴

معاونت حقوقی ریاست جمهوری
معاونت تدوین، تصحیح و انتشار قوانین و مقررات